

Ірина Трубавіна

Тернопільський обласний комунальний інститут
післядипломної педагогічної освіти
ORCID ID [0000-0003-1057-430X](https://orcid.org/0000-0003-1057-430X)

Кирило Недря

Дніпропетровський державний педагогічний університет внутрішніх справ
ORCID ID [0000-0002-9370-1900](https://orcid.org/0000-0002-9370-1900)
DOI [10.24139/2312-5993/2022.06/115-124](https://doi.org/10.24139/2312-5993/2022.06/115-124)

ПІДГОТОВКА ДО ПРОФОРІЄНТАЦІЇ УЧНІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ У ВОЄННИЙ ЧАС

Стаття присвячена актуальній проблемі теорії професійної педагогіки у воєнний стан. Він потребує оновлення підготовки майбутнього вчителя до профорієнтаційної роботи з учнями закладу загальної середньої освіти. Метою статті є визначення теоретичних основ такої підготовки, її змісту і форм. Методи дослідження: теоретичний аналіз науково-педагогічних джерел, усні опитування вчителів, синтез, узагальнення. Наукова новизна статті в комплексі наукових підходів до підготовки в воєнний час, в змісті і формах підготовки майбутніх вчителів. Практична значущість полягає в можливості здійснювати профорієнтацію учнів в воєнний стан відповідно до нових умов. Перспективами є визначення змісту підготовки вчителів до профорієнтації в особливий період і надзвичайний стан.

Ключові слова: підготовка вчителя, профорієнтація учнів, воєнний стан, теоретичні основи підготовки, зміст підготовки, форми підготовки, виховуюче навчання, патріотичне виховання.

Постановка проблеми. Підготовка сучасного вчителя зтикається з багатьма викликами: пандемія і дистанційне навчання, війна в Україні з величезною кількістю внутрішньо переміщених осіб і мігрантів за межі України, бойові дії і навчання на окупованих територіях, розбиті ворогом заклади освіти, у т.ч. професійної освіти, переміщені ЗВО, педагогічні працівники, студенти в різних кутках країни тощо. Але життя при цьому йде, і питання вибору професії – найскладніше і найвідповідальніше в житті молоді людини постає перед кожним випускником, його батьками, від вибору професії залежить її подальша доля людини, її успішна соціалізація і адаптація в світі дорослих. Виникає питання як обирати професію, хто може допомогти в цьому. Сьогодні це питання не є в полі зору вчителів, класних керівників, соціальних педагогів і практичних психологів шкіл. Це не їх обов'язок за нормативними документами. Більш того, в сучасному професійному стандарті вчителя ЗЗСО відсутня профорієнтація. Це сьогодні обов'язок центрів зайнятості, їх спеціалізація. Але хто з молоді туди ходив і скільки для всіх учнів треба фахівців для надання цих послуг. Виникає питання про підготовку майбутніх вчителів до профорієнтаційної роботи з учнями і розширення

професійного стандарту вчителя, підвищення кваліфікації вчителя до роботи в нових умовах. Сьогодні профорієнтація передбачає профінформацію, профконсультацію, професійний вибір і професійну адаптацію. Тобто не враховано індивідуальні особливості дитини і її бажання, прагнення, вона сама приймати має таке відповідальне рішення в своєму житті, вперше стає суб'єктом власного життя і професійного вибору. Що тут може зробити вчитель, який є і часто класним керівником? Він може на основі даних про професійну спрямованість дитини (1 з 5 спрямованостей), її індивідуальні особливості порадити батькам профільне навчання і передпрофільне навчання, дати поради як розвивати професійні інтереси дитини і пройти весь цикл професійної орієнтації. Але сьогодні вчитель повинен дбати не тільки про інтереси дитини, але й держави, національної безпеки для відновлення України в післявоєнний час. У той час як підготовки до такої роботи в ЗВО не проводиться, всі орієнтовані на підготовку до роботи в мирний час.

Мета статті. Обґрунтування теоретичних основ, змісту і форм підготовки до такої роботи з учнями.

Аналіз актуальних досліджень. Існуючі дослідження стосуються в основному соціальних служб, центрів зайнятості і розкривають систему роботи в них з молоддю (Концепція державної системи професійної орієнтації населення, 2009; Пономаренко, 2011; Гончаренко, 2004; Мітєв, Шинкар, 2011). Робота вчителя в школі з профорієнтації стосується не сьогодні, це певний час тому проводилися такі дослідження про форми і методи роботи (Александрова, 2011; Белецкая, 2011; Білоус, 2011; Близнюк, 2012; Войцеховська). Щодо підготовки вчителя до профорієнтації, то маємо роботи кількох напрямків: загальні основи підготовки сучасного вчителя до роботи в Новій українській школі (Zolotukhina, Trubavina, 2018), теоретичні основи підготовки сучасного вчителя різного фаху (Zolotukhina, Trubavina, 2019), методичні основи підготовки вчителя до вирішення конкретних професійних задач (Prokopenko, Trubavina, 2020; Миколаєнко, Герасимчук, 2012), підготовки вчителя до профорієнтації учнів присвячені роботи в аспекті трудового, економічного виховання учнів, профільного навчання (Садоян, 2012; Сервачак, 2011; Хромова, 2013; Сабадаж, 2005). Але сучасних наукових досліджень щодо підготовки вчителя до роботи в новій українській школі щодо профорієнтаційної роботи не було. Більш того, сьогодні йде війна, потрібна робота з патріотичного та трудового, економічного виховання для подальшого, після перемоги, відновлення країни силами

тієї молоді, яка сьогодні виїхала з України, її треба повернути в країну не тільки високими зарплатами, але й їх патріотичною і національною свідомістю, тому питання профорієнтації в контексті національного і патріотичного, а не тільки економічного і трудового, як це традиційно було, задля відбудови країни, є важливим аспектом національної безпеки країни, не тільки сфери освіти. І вчителям, які мають постійні зв'язки з батьками і кожен день працюють з учнями он-лайн, потрібен новий зміст профорієнтаційної роботи, нові форми і методи, а й головне, – бачення такої роботи в масштабах країни і компетентності для цього. Тому вчителів слід сьогодні готувати до такої роботи в системі підвищення кваліфікації і в системі підготовки майбутнього вчителя до роботи в ЗЗСО в педагогічних ЗВО.

Методи дослідження. Методами дослідження були: теоретичний аналіз науково-педагогічних джерел, усні опитування вчителів, синтез, узагальнення.

Виклад основного матеріалу. На основі викладеного виникає питання про теоретичні основи такої підготовки та її зміст.

Нами використовувалася така методологія дослідження як перелік наукових підходів різного рівня (теоретичних основ профорієнтації) до вирішення проблеми в сучасних умовах воєнного стану, враховуючи дослідження (Zolotukhina, Trubavina, 2018; Prokorenko, Trubavina, 2020; Zolotukhina, Trubavina, 2019):

- компетентнісний підхід для формування предметно-методичних, психологічних, емоційно-етичних, інклюзивних, проєктувальних, прогностичних, організаційних, оцінювально-аналітичних, інноваційних компетентностей з питань профорієнтації вчителів в умовах воєнного, надзвичайного станів і особливого періоду;

- цифровий підхід для навчання підготовки заходів з профорієнтації он-лайн у воєнний стан;

- аксіологічний підхід для формування поваги і цінності праці;

- підхід національної безпеки для врахування інтересів країни в профорієнтації і орієнтації дітей на ті професії, які найбільш потрібні будуть після війни;

- регіональний підхід щодо врахування потреб місцевої громади в фахівцях певних професій для відновлення громади після війни та її розвитку;

- соціально-економічний – аналіз потреб суспільства в різних професіях, з'ясування їх перспектив у трудових ресурсах;

– діяльнісний підхід і підхід національного виховання щодо формування бажання у дітей працювати на користь нашої країни, а не тільки вивчати її за кордоном, бажання повернутися до рідної країни;

– дитиноцентризм і україноцентризм як філософські основи сучасної освіти;

– правовий підхід з огляду на воєнний, надзвичайний стани і особливий період, можливі обмеження в них і нові вимоги до професій;

– психолого-педагогічний – виховання в учнів любові до праці, формування інтересу до майбутньої професії, індивідуальний підхід до виховання учнів, виховуючого навчання, педагогізації, андрагогіки – навчання на досвіді перш за все;

– системний для побудови системи профорієнтації, враховуючи вік учнів і те, що профорієнтація є підсистемою роботи класного керівника і водночас підсистемою виховуючого навчання вчителя-предметника;

– профільного навчання на основі індивідуальних інтересів і здібностей учнів і їх диференціації в профілях школи;

– психофізіологічний – забезпечення вибору такої професії, яка відповідає психофізіологічним характеристикам людини і її здоров'ю.

Нами було проведено дослідження щодо проблем профорієнтації в роботі вчителів під час курсів підвищення кваліфікації в ТОКІППО. Було опитано 98 осіб вчителів різного фаху. Учителів питали щодо того:

– які є труднощі в профорієнтації сьогодні – он-лайн навчання, яке не дозволяє проводити якісь спільні виховні заходи під час карантину і задля безпеки; не можна організувати екскурсії, масові заходи, збирати дітей, діти часто ставлять аватари, не видно їх емоцій, облич;

– які заходи з профорієнтації проводять вчителі? – словесні заходи, без отримання досвіду поведінки, стимулювання і корекції поведінки, з рекомендаціями на самовиховання;

– які питання дітей хвилюють з проблеми профорієнтації, про що вони і батьки питають частіше? – питання вступу до ЗВО, вибору професії без помилок, як визначити професійні інтереси учнів, що брати до уваги при виборі професії, як перевірити стійкість намірів дитини в виборі професії;

– що б хотіли вчителі від фахівців на допомогу в проведенні професійної орієнтації? – тести, які можна порадити батькам для вибору професії, з чого починати професійну орієнтацію дітей різного віку,

Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2022, № 6 (120)
систему профорієнтаційної роботи, конспекти заходів з профорієнтації для он-лайн навчання, поради для вибору професії дітям, конспекти заходів з патріотичного та економічного виховання для класних керівників, поради для вибору профілю навчання дітям і батькам.

Аналізуючи ці відповіді вчителів з сільських шкіл і шкіл міст, зазначимо, що вони не беруть до уваги активність учнів і середовище, в якому вони живуть чи опинилися внаслідок війни, інтереси і потреби громади, в якій мешкають діти і вчителі, інтереси країни, її відбудови. Питання вчителів стосуються методик виявлення інтересів і розвитку їх у учнів, не враховуючи потреби і запити громади і країни. Також нікого з вчителів не хвилюють питання професійної адаптації учнів до роботи, чи спрацює весь комплекс заходів на те, що професія обрана вірно.

Тобто сьогодні маємо такі прогалини в профорієнтації вчителями учнів: наявність 1 та 4 етапів виховання (формування свідомості і стимулювання до самовиховання, етапи формування досвіду поведінки і стимулювання і корекції поведінки випадають внаслідок он-лайн навчання), з етапів профорієнтації присутнє словесне виховання і формування мотивації до професії. У той час як вкрай важливою є професійна адаптація до обраної професії чи сфер професійної діяльності. Питання профорієнтації учнів не розглядаються в контексті національної безпеки і інтересів країни, громади, чому потрібно приділяти увагу в контексті війни в Україні і необхідності відбудови держави. Тому виникає питання про створення короткотермінової програми підвищення кваліфікації для вчителів з профорієнтації учнів в умовах війни та внесення в програми навчальних дисциплін освітніх програм бакалаврського та магістерського рівня окреслених питань. Виходячи з призначення освіти – відновлення і розвиток трудового капіталу країни, патріотичне виховання дітей і молоді, створення умов для повернення дітей з-за кордону в Україну для відбудови після війни, професійний стандарт вчителя. Таким чином, можна говорити про оновлені завдання профорієнтації у воєнний час в роботі вчителя ЗЗСО: допомогти зробити дітям професійний вибір, враховуючи потреби країни, власні інтереси дитини; організувати профорієнтацію в умовах воєнного часу, пандемії і он-лайн, використовувати можливості виховуючого навчання, аудиторної і позааудиторної роботи, використовувати всі можливості профорієнтації і виховання для повернення дітей в Україну з-за кордону задля її відновлення і розвитку.

Тому логічно складається перелік тем, які потрібно висвітлити сучасним вчителям в підвищенні кваліфікації і під час підготовки в ЗВО:

- поняття профорієнтаційної роботи з учнями в воєнний, надзвичайний стани і особливий період; її сутність і призначення, особливості;
- патріотичне, національне, трудове, моральне, правове і економічне виховання сьогодні і їх вплив на зміст профорієнтації;
- україноцентризм як принцип життєдіяльності людини;
- чинники і фактори вибору професії;
- врахування вимог безпеки при виборі професії;
- умови для сприятливого професійного вибору професії дітьми;
- роль батьків і їх вплив на вибір професії дітьми;
- дитиноцентризм і україноцентризм як основа профорієнтаційної роботи,
- цифрові можливості профорієнтації;
- професійна інформація повинна включати не тільки відомості про умови праці і її оплату, але й потребу в ній в країні, регіоні, громаді в найближчий час і на дальню перспективу; вимоги до людини, її здоров'я і ризику погіршення здоров'я в обраній сфері;
- формування культури праці повинно включати бажання працювати на користь країни, громади, регіону і благо людини водночас, поняття про баланс інтересів суспільних і особистісних;
- сучасні методики дослідження професійних інтересів дітей;
- сучасні форми і методи профорієнтаційної роботи з дітьми;
- сучасні професії;
- сфери професійної діяльності і спрямованості особистості на них;
- передпрофільне і профільне навчання – сутність та свідомий вибір;
- профорієнтація як процес та технологія за етапами;
- врахування віку дітей при профорієнтації;
- можливості сучасних навчальних дисциплін в профорієнтаційній роботі, поняття про виховуюче навчання;
- обмеження в роботі під час воєнного стану.

Зазначимо, що оскільки сьогодні ми розглядаємо в Україні освітній процес як цілісний і не виділяють вже окремо навчання і виховання, то потрібно говорити про аудиторну і позааудиторну профорієнтацію. Перша на навчальних предметах, які викладає вчитель за такими принципами дидактики, як зв'язку навчання з життям, науки з практикою, виховуючого навчання, індивідуалізації і диференціації навчання, які передбачають показ профінформації, яка можлива за темами, що викладаються на уроці, з урахуванням інтересів учнів, на

цікавих зразках, які привертають увагу своєю незвичністю і приваблюють до сфери навчання. Взагалі, давно відомо – який вчитель, як до нього ставляться діти, такі і їх мотивація та успіхи до того предмету, що викладає цей вчитель. Тому особистість вчителя, його захопленість своєю справою і своїм предметом є важливими для зацікавлення учнів своєю професійною сферою. Якщо вчитель показує, де працюють винаходи і закони, зацікавлює постаттю вченого, то у дітей з'являється цікавість до певної професійної сфери.

Якщо ж говорити про профорієнтаційну позакласну, позааудиторну роботу класного керівника і вчителя, то це гуртки, класні години, екскурсії, зустрічі з працівниками різних професій, ознайомлення з можливостями профільної освіти тощо. Важливим сьогодні тут є україноцентрична спрямованість такої профорієнтації, яка відповідає ідеям національного, патріотичного, морального, трудового і економічного виховання. Зазначимо, що виховний характер профорієнтації у позааудиторний час приводить до її добровільності у учнів. Окремо стоїть питання про таку профорієнтацію з учнями, які виїхали за кордон під час війни. Де вони будуть вчитися і працювати, які умови роботи в них будуть і що вони можуть обрати, яку роботу їм сьогодні можуть запропонувати, Ці питання навіть он-лайн треба проговорювати з дітьми та їх батьками. Щодо патріотичного і національного виховання. Їх результат є сьогодні в основі прийняття рішень щодо подальшого проживання і місцеперебування юних українців. Саме їм відновлювати країну і розбудовувати її. Сьогодні багато українців чоловіків повернулися в Україну її захищати. Нам потрібне і повернення українців для її відбудови. Тому питання виховання і профорієнтації пов'язані сильно і кожен урок, кожен виховний захід з дітьми мають звучати такі ідеї, як: україноцентризм, праця на благо країни, врахування здібностей і можливостей кожного. Повинна проводитися робота з батьками на цих засадах. Діти і батьки повинні гордитися своєю країною, працювати на її благо, примножувати її здобутки.

Враховуючи це, позааудиторна виховна робота повинна ґрунтуватися на позитивних прикладах відомих осіб, українських героїв і пересічних громадян, які працювали гідно в тилу, зустрічі і спілкування з ними з приводу профорієнтації, умов і змісту роботи, мотивів вибору професії. Мотиви вибору професії можуть бути соціальними і професійними. Серед соціальних це вузькі – кар'єри, грошей, престижу, і широкі – винайти ліки від раку, зробити більше благ більшій кількості

людей, спасти людство від СПІДу тощо. Професійні мотиви полягають в тому, що цікавить сама професія, її зміст.

Цікавими формами профорієнтації також сьогодні є: живі бібліотеки з видатними людьми, світове кафе, живі книги, зустрічі онлайн з цікавими людьми, які передбачають живе неформальне спілкування з ними; заочні подорожі та усні журнали також допомагають познайомитися дітям зі світом професій. Традиційні форми профорієнтації ніхто не відміняв, але екскурсії на підприємства, наприклад в пандемію чи під обстрілами не проведеш сьогодні. Відповідно до принципів андрогогіки і педагогізації підготовки навчати треба сьогодні майбутніх вчителів саме новим формам, які адекватні часу. Це можливо на семінарсько-практичних заняттях, коли майбутні вчителі вчаться проводити такі форми, на педагогічній практиці, коли вони вже з учнями їх пробують проводити як виконання завдань практики. Про це мають дбати викладачі ЗВО, включати такі завдання в силабуси навчальних дисциплін.

Висновки. На основі викладеного можна говорити про необхідність оновленої підготовки майбутніх вчителів і вже працюючих вчителів в умовах воєнного стану в Україні до профорієнтаційної роботи з дітьми, що вимагає нових підходів до формування змісту освітніх програм і самого змісту. Теоретичними основами оновлення освітніх програм виступають такі наукові підходи, як: психофізіологічний, профільного навчання, системний, психолого-педагогічний, правовий, дитиноцентризм і україноцентризм, діяльнісний, соціально-економічний, регіональний, підхід національної безпеки, аксіологічний, цифровий, компетентнісний підходи. Зміст підготовки майбутніх вчителів до профорієнтаційної роботи з учнями ЗЗСО і працюючих вчителів має включати питання, які відповідають сучасним умовам навчання і завданням профорієнтації сьогодні задля майбутнього України. Форми підготовки є оновленими, сучасними, виходячи з теоретичних основ такої підготовки, її змісту, завдань.

Перспективами подальших досліджень є зміст та форми підготовки майбутніх вчителів до профорієнтаційної роботи з учнями в умовах надзвичайного стану і особливого періоду.

ЛІТЕРАТУРА

- Prokopenko, I. F., Trubavina, I. M. (2020) *Theory and Practice of Future Teacher's Training for Work in New Ukrainian School*. OKTAN Print.
- Zolotukhina, S. T., Trubavina, I. M. (2018) *Education studies: Theory and Practice*. Premier Publishing.

- Zolotukhina, S. T., Trubavina, I. M. (2019) *Theory and practice of introduction of competence approach to higher education in Ukraine*. Premier Publishing.
- Александрова, Н. А. (2011) Значення показників функціонування сім'ї у професійному самовизначенні старшокласників. *Практична психологія та соціальна робота*, 4, 67–69. (Aleksandrova, N. A. (2011) The Significance of Family Functioning Indicators in the Professional Self-Perception of Senior Citizens. *Practical Psychology and Social Work*, 4, 67–69).
- Белецкая, О. (2011) Профорієнтація в роботі класного керівника. *Відкритий урок*, 6, 27–28. (Beletskaia, O. (2011) Vocational guidance in the work of a class teacher. *The Open Lesson*, 6, 27–28).
- Білоус, Р. М. (2011) Мій професійний вибір: тренінг старшокласників. *Практична психологія та соціальна робота*, 1, 10–22. (Bilous, R. M. (2011) My Professional Choice: Training for High School Students. *Practical Psychology and Social Work*, 1, 10–22.).
- Близнюк, Н. (2012) Профорієнтаційна робота у школі. *Завуч (Шкільний світ)*, 15, 34–46. (Bliznyuk, N. (2012) Proforintatsionnaia rabota u shkoly. *Head teacher (School World)*, 15, 34–46.).
- Войцеховська, С. О. Особливості профорієнтаційної роботи в умовах профільного навчання. Вісник психології і педагогіки. Реферат. Режим доступу: https://www.psyh.kiev.ua/Особливості_профорієнтаційної_роботи_в_умовах_профільного_навчання. (Voitsekhovska, S. O. Peculiarities of professional work in the conditions of vocational training. *Journal of Psychology and Pedagogy*. Summary. Retrieved from: https://www.psyh.kiev.ua/Особливості_профорієнтаційної_роботи_в_умовах_профільного_навчання).
- Гончаренко, Т. (2004) *Професійна діагностика*. Редакції загальнопедагогічних газет. (Goncharenko, T. (2004) *Professional Diagnostics*. Editions of educational newspapers).
- Концепція державної системи професійної орієнтації населення (2009). *Труд. підготовка в закл. освіти*, 1/2, 3–5. (The Concept of the State System of Professional Orientation of the Population (2009). *Labor Training in Education*, 1/2, 3-5).
- Миколаєнко, А., Герасимчук, В. (2012) Професійна орієнтація та професійне самовизначення учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Рідна школа*, 11, 66–70. (Mykolayenko, A., Gerasimchuk, V. (2012) Professional orientation and professional self-image of students in general education institutions. *Native School*, 11, 66–70).
- Мітев, І., Шинкар, Л. (2011) Профорієнтаційна робота як система. *Управління освітою (Шкільний світ)*, 8, 24–27. (Mityev, I., Shinkar, L. (2011) The work of the organization as a system. *Education Management (School World)*, 8, 24–27).
- Пономаренко, О. (2011) Особливості профорієнтаційної роботи у навчальних закладах Великої Британії. *Вища школа*, 3, 69–77. (Ponomarenko, O. (2011) Peculiarities of pro-forma work in educational institutions of Great Britain. *High School*, 3, 69–77).
- Сабадаж, Ж. (2005) Профільна освіта старшокласників. *Завуч*, 17-18, 42–46. (Sabadazh, J. (2005) Professional Education of High School Students. *Principal*, 17-18, 42–46).
- Садоян, І. А. (2012) Рання професійна орієнтація – актуальна проблема сьогодення. *Нива знань*, 4, 57–60. (Sadoyan, I. A. (2012) Early Career Orientation – a Current Problem. *The field of knowledge*, 4, 57–60).

- Сервачак, О. (2011) Психолого-педагогічний супровід професійного визначення школярів. *Школа, 7*, 79–81. (Servachak, O. (2011) Psychological and Pedagogical Support for the Professional Identification of Schoolchildren. *School, 7*, 79–81).
- Хромова, О. Л. (2013) Методичні рекомендації. Робота школи з педагогічної підготовки батьків до професійного самовизначення старшокласників. *Класний керівник, 13/14*, 1–30. (Khromova, O. L. (2013) Methodological Recommendations. The School's Work for the Pedagogical Preparation of Parents for the Professional Self-Determination of High School Students. *The classroom teacher, 13/14*, 1–30).

SUMMARY

Trubavina Iryna, Nedrya Kyrylo. Preparation for professional orientation of students of general secondary education institution for future teachers in wartime.

The article is devoted to the actual problem of the theory of professional pedagogy in a state of war. Martial law is new for the Ukrainian theory of professional pedagogy. All teachers were prepared for it to work in general secondary education institutions in peacetime. The martial law requires updating the training of the future teacher, in particular, for career guidance work with students of the general secondary education institution. New theoretical foundations of such are needed training as a complex of scientific approaches of different levels, new content and forms of training of the future teacher on this basis. The purpose of the article is to determine the theoretical foundations of such training, its content and forms. Research methods: theoretical analysis of scientific and pedagogical sources, oral interviews of teachers, synthesis, generalization. The scientific novelty of the article lies in the complex of scientific approaches to such training in wartime, in defining the problems and needs of teachers in carrying out such work in wartime, in the content and forms of training of future teachers. The practical significance of the article lies in the development of tools for surveying teachers regarding needs and problems carry out career guidance with students in martial law in accordance with new conditions, new modern forms of such work with students in a general secondary education institution. Prospects for further research are the determination of the theoretical foundations, content and forms of teacher training for career guidance in a special period and state of emergency.

Key words: teacher training, students' career guidance, martial law, theoretical foundations of training, content of training, forms of training, educational training, patriotic education.

УДК 378(04)+81

Юлія Шліхтенко

Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського
ORCID ID 0000-0002-7254-8089
DOI 10.24139/2312-5993/2022.06/124-133

КРИТЕРІЇ РОЗВИТКУ ПОКАЗНИКІВ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розкрито проблеми професійної освіти в контексті забезпечення процесу розвитку творчого потенціалу в здобувачів вищої освіти під час викладання іноземних мов, що може бути реалізовано шляхом створення певних педагогічних умов для формування креативних якостей студентів та для їх практикування. Обґрунтовано критерії розвитку